OOST POST

SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 61 ZEVENDE JAARGANG. 1859

Prijs der Inteekening.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . . . *f* 7.50
" " " Java. . . . . " 9.—
" " " Buitenbezittingen. . . " 10.—
" " " Nederland. . . . . . " 13.—
De *OOSTPOST* verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 1 AUGUSTUS.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIËN is *f* 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 27sten Julij 1859 N°. 60.

IN NAAM DES KONIGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE;

Den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehooord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen Salut!

doet te weten:

Dat Hij, krachtens de daartoe door den Koning verleende magtiging.

en lettende op de artikelen 20, 29 31 en 33 van het Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch-Indie;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

1°. dat met intrekking van alle vroegere belastingen in het regentschap Pamakassan, (residentie Madura) voortaan voor 's lands rekeniug zullen worden geheven de landrenten op den voet van het bepaalde bij de staatsbladen 1819 no. 5 en 1856 no. 8 en de belasting op het bedrijf op den voet van staatsblad 1857 no. 99.

2°. dat in genoemd regentschap te rekenen van 1 Januarij 1860, met intrekking van het middel. bekend onder den naam van hoofdgeld der Chinezen, ook op deze natie zal worden toegepast, de belasting op het bedrijf, op den voet van staatsblad 1857 no. 99.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst, en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegiën en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Batavia, den 23sten Julij 1859.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie:
Bij afwezigheid,
Namens denzelve;
De tijdelijk waarnemende Vice-President van den Raad van Nederlandsch-Indie, belast met het dagelijksch beleid van zaken,
DE KOCK.
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

(Staatsblad no. 54.)

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking onder toekenning van wachtgeld, de derde kommies bij de algemeene rekenkamer C. B. D. Ohrly.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de gewezen klerk bij den algemeenen ontvanger te Makassar, W. S. Beth.

ONTHEVEN:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, van de functien van landmeter te Padang, W. Kraft, ingenieur der burgerlijke openbare werken aldaar.

BIJ DE KOMMISSIE TOT ONDERSTEUNING VAN BEHOEFTIGE CHRISTENEN IN DE BATAVIASCHE AFDEELING.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens vertrek, als lid, H. J. van der Plas, onder dankbetuiging voor de door hem bewezene diensten.

BENOEMD:

Tot lid. J. J. Modderman, president der weeskamer te Batavia.

AANGESCHREVEN:

Den resident van Soerabaya, om den eerwaarden heer M. van den Elzen te erkennen als pastoor bij de Roomsch-Catholyke gemeente te Soerabaya.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Directeur der Kultures.

BIJ HET KADER DER LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES,

IS GEPLAATST:

In de residentie Japara, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde kontroleur der derde klasse C. L. Rosemeier.

ZIJN OVERGEPLAATST;

Uit de residentie Madioen naar de residentie Bagelen, de kontroleur der eerste klasse, A. A. Boers.

Uit de residentie Bagelen naar de residentie Madioen, de kontroleur der derde klasse C. H. G. van Zijll de Jong.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Uit 's lands dienst, de ontslagen klerk bij den eerstaanwezenden genie-officier te Batavia F. D. Angus.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

VAN SOERABAYA.

Gedurende het jaar 1859.

In de maand Augustus op den 3den en 18den.
" " " September " " 2den " 18den.
" " " October " " 3den " 18den.
" " " November " " 2den " 18den.
" " " December " " 3den " 19den.
des namiddags te vier ure.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Woensdag den 3den Augustus 1859.
Bij mev. de weduwe Volmering, te Pedjagalan.
Op Donderdag den 4den Augustus 1859.
Bij de kooplieden Gebr. Kocken, in de stad.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

A. A. BALL
met
F. D. LOBRIJ.

MODJOKERTO, *den* 15*den Julij* 1859. (969)
Eenige en algemeene kennisgave.

Getrouwd:

G. C. O. VOS VAN RIJSWIJK,
2de Luit. der Infanterie
en
J. CH. MULDER.

SOERABAYA, 27 *Julij* 1859. (954)

VENDUTIE.

Op Woensdag den 3den Augustus aanstaande, bij mevrouw de weduwe VOLMERING te *Pedjagallan* van twee ruime en gemakkelijke WAGENS (VIS-À-VIS,) twee harddravende WAGENPAARDEN (VALKEN), WAGENTUIGEN; voorts LEDIKANTEN, STOELEN, SPEELTAFELS, WASCHTAFELS, met kommen en kannen; TAFEL- en HANGLAMPEN, STOLPEN, KLOKKEN, FRAAIJE BLOEMEN in potten en wat verder te voorschijn zal worden gebragt. (955)

EEN CONCERT EN EEN STERFBED.

(*Vervolg.*)

„Gij herinnert u den tijd, waarin mijne gedurige afgetrokkenheid u telkens bevreemdde; waarin de vrees, dat mijne bijna voortdurende hoofdpijnen de voorboden eener ziekte zouden zijn, u deed aandringen op het inroepen van den raad eens geneesheers; maar gij wist niet dat liefde en pligt eenen strijd voerden in mijnen boezem, waaronder ik dreigde te bezwijken. Vroeger bekommerde ik mij weinig over de gevolgen mijner ligtzinnigheid, maar sedert gij mij andere denkbeelden hadt ingeboezemd omtrent vrouwelijke waarde, eerbaarheid en deugd; sedert Jansjes brief en haar gedrag mij overtuigd hadden, dat ik hier een waarlijk eenvoudig en onschuldig meisje aan mijne hartstogten had opgeofferd, woog mij deze daad zwaar op het hart. Mijne bezoeken bij u werden mij ondragelijk. Uw rein, schuldeloos hart, waarin ik zoo hoog stond aangeschreven, dat zou gesidderd hebben bij het enkele denkbeeld, dat hij, dien gij met zoo innige teederheid lief hadt, eene onedele daad kon verrigten; dat hart te misleiden, o, dit kon ik niet! U alles te bekennen, dit was even goed als onze scheiding uit te spreken, daar in uw oog het eenige herstel, dat mij overbleef, zou bestaan in Jansje te huwen — en dat vermogt ik zóó niet. De vrees voor bespotting, voor het verlies mijner schitterende vooruitzigten, voor mijne geheele toekomst, en — hiermede zocht ik mij gerust te stellen, door mij dit als een pligt op te dringen — de zorg om u eene zoodanige vernedering te besparen, dit alles hield mij terug van een zoodanig huwelijk. De liefde, welke ik voor u, dierbaar meisje! gevoelde, en mijne geringe genegenheid voor Jansje mag ik hier niet aanvoeren, dewijl die geen stem mogten hebben, waar pligtgevoel mijne schreden moest besturen. Toen verbrak ik onze betrekking, gaf de zaken, welke in mijne handen gegeven waren, aan een mijner collegas over, schreef aan Jansje, dat eene reis voor familie-aangelegenheden mij noopte, eenige weken afwezig te zijn, en ontvlugtte de stad, die mij te benaauwd was geworden. Dag en nacht reisde ik door, om toch spoedig ver, ver van hier te zijn, ofschoon ik aan iedere plaats, waar ik mij moest ophouden, mij als gedrongen gevoelde om naar u terug te ijlen, u alles te bekennen.... „Maar, neen! neen!" riep ik inwendig mij zelven dan weder toe, en verder, verder ging het voort. Zoo kwam ik te Parijs aan. Nu was ik ver van deze plaats verwijderd, maar niet van de bron mijner kwellingen; — mij zelven kon ik niet ontvlieden! Ook hier zou ik niet lang vertoefd hebben, daar niets mij boeide en eene gestadige rusteloosheid mij voortdreef, maar de dringende uitnoodiging van een voormaligen academie-vriend, om met hem Frankrijks hoofdstad te bezigtigen, deed mij daar vertoeven. De vele vermaken, die ons medesleepten, de weelderige leefwijze, waaraan wij ons overgaven, de ligtzinnigheid, die ons overal omringde en die wij, als uit den dampkring, inademden, verdreven van voor mijn geest de sombere beelden, die mij tot nu toe hadden vervolgd. Alleen des nachts, wanneer ik niet vermoeid genoeg was om terstond in te slapen, zweefden zij om mijne legerstede rond. Dit gebeurde echter zelden, waarom het u niet kan verwonderen, dat mijn vertrek van de eene week tot de andere werd uitgesteld, en ik van eene reis naar Italië, waarheen mijn vriend mij niet wilde vergezellen, spoedig afzag, alhoewel ik hiertoe vroeger stellig had besloten. Vier maanden waren voorbij gevlogen, toen de staat mijner geldmiddelen mij tot terugkeeren noopte.

„Naauwelijks had ik eenige uren doorgebragt in mijne tegenwoordige woning — die een mijner vrienden voor mij huurde, daar mijn vorige hospes zijn huis had verkocht, — toen mijn ambtgenoot H** bij mij binnen trad, en mij verhaalde, dat eene treurige taak op hem russtte, namelijk de verdediging eener kindermoordster. Al ware het niet geweest, dat ik de bevalling van Jansje nog als een toekomstig onheil had beschouwd, dan zou toch geen oogenblik de gedachte bij mij zijn opgerezen, dat er eenige betrekking tusschen mij en de ongelukkige beschuldigde kon bestaan. En toch overviel mij eene koude rilling bij die woorden; mijn geweten zeide mij, dat ook ik oorzaak van zulk eene daad zou hebben kunnen zijn, — dat ook ik tot de monsters behoorde, die jeugd en onschuld aan hunne hartstogten opofferen, en dan — aan de verachting der wereld, aan de wanhoop ter prooi laten. Stel u dus, indien dit u mogelijk is, Henriette! mijne ontroering — neen, dat is het woord niet — mijne vernietiging, zou ik het noemen, indien men dat zeggen kon — stel u die voor, toen mijn vriend, op mijne vraag: „welk meisje is het?" antwoordde:

„„Een meisje, waarvan men nooit zoo iets zou verwacht hebben. Misschien kent gij haar vader wel. Hij heeft een postje in het*** huis. Zij heet Janstje H** Hebt ge in de nieuwspapieren nog niets......"

„Meer hoorde ik niet. Eene plotselinge verdooving, eene verlamming van alle mijne geest- en ligchaamskrachten verhinderde mij iets meer te hooren, te gevoelen. Wezenloos

UITBESTEDING.

Op Donderdag den 4den Augustus 1859.

Zal door den Onder-Intendant 2de klasse in de 3de Militaire Afdeeling op Java eene openbare uitbesteding worden gehouden voor de levering van HOUTWERKEN, DOODKISTEN, LEGMATJES en het reinigen van Hospitaalkleeding en Fournituren voor het jaar 1860.

De voorwaarden van uitbesteding liggen van af heden ter lezing op zijn Bureau alwaar mede nadere informatien te bekomen zijn.

De Onder-Intendant der 2de klasse in de 3de Militaire Afdeeling op Java,

(928) Hk. VEMER.

UITBESTEDING.

Op Donderdag den 4den Augustus 1859.

Zal door den Hospitaalmeester te *Malang* eene openbare uitbesteding worden gehouden voor het wasschen en vullen van fournituren en Hospitaalkleeding voor het jaar 1860.

De voorwaarden van uitbesteding liggen van af heden ter lezing ten bureele van den Onder-Intendant 2de klasse te *Soerabaya* en bij den Hospitaalmeester te *Malang* waar mede nadere informatien te bekomen zijn.

De Onder-Intendant 2de klasse, in de 3de Militaire Afdeeling op Java.

(953) **Hk. VEMER.**

VENDUTIE.

Op den 5den Augustus 1859.

VOOR DE TOKO VAN

J. A. A. NICOLAI & CO,

In Liquidatie.

Wegens uitverkoop van **Provisien** en **Dranken**, als:

Hammen en **Saucysse de Boulogne.**
Worst, Saucys en **Rolpens** in flesschen.
Anchovis en **Sardijntjes.**
Gevogelte en groenten in blikken.
Samarangsche Beschuit.
Suikerwerk en **Banket.**
Suiker in kleine krandjangs.
Roode en **Rijn-wijn.**
Madera en **Cherrij-wijn.**
Liqueuren en **Cherry Cordiaal.**

Bij partijtjes voor huisselijk gebruik.

Glas en **Aardewerk, Stellen Blikken trommels.**
IJzeren **Kaserollen** en **Ketels.**
Stellen **Leidsels** voor **Wagen** en **Bendie Paarden.**
2 **Scheeps Brandspuiten** en **Scheeps Verrekijker.**
1 Zware ijzeren **Ketting** en **Anker.**
1 **Bendie** en **Regenjassen.**
Toko **Rakken** en **Kasten.**
1 **Schrijftafel,** enz. enz. (961)

VENDUTIE,

Op Zaturdag den 6den Augustus a. s.

In de pakhuizen van den ondergeteekenden aan de *Kaliemaas van* 50 PAARDEN aangebragt van *"Sumbawa"* per *Bilmadjiet.*

(968) **HILL BROEKMAN & CO.**

VENDUTIE.

Op Woensdag 10den Augustus 1859.

Zullen GEBR. ROSELJE & Co te *Batavia* voor rekening van belanghebbenden aan de meestbiedenden publiek verkoopen.

Het aldaar ter reede liggend Nederlandsche schip **VIJF GEBROEDERS,** groot 465 gemeten lasten.

Het schip, met deszelfs MASTEN, STENGEN en verdere RONDHOUTEN, ZEILEN, STAAND en LOOPEND TUIG, ANKERS, KETTINGEN en verdere INVENTARIS, zal in één koop worden opgeveild. Dagelijks kan het schip bezigtigd worden.

Nauwkeurige gespecificeerde inventarissen zijn op aanvrage, bij de ondergeteekenden, agenten, verkrijgbaar.

Alhier, te BATAVIA en SAMARANG bij

(960) B. KOPERSMIT & CO.

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Woensdag den 10den Augustus a. s.

Ten huize van den Heer COUWENBERG te *Kepandjen;*

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Van wel onderhoudene MEUBELEN, SCHILDERIJEN, FRAAIJE SPIEGELS, HANG- en TAFELLAMPEN, TAFEL- en THEE- SERVIEZEN, GLAS- en PLEETWERK, en verder HUISRAAD.

Verders EEN GOEDE PALANKIJN, EEN MIJLORD, (Bataviasch maaksel,) Engelsche WAGENTUIGEN, goedgedresseerde overwalsche WAGENPAARDEN, enz. (970)

WORDT GEVRAAGD EEN

BEKWAAM WERKTUIGKUNDIGE,

die in staat is om zoowel praktisch als theoretisch de Directie te ondersteunen, en des gevorderd zelfs de Directie kan voeren, van eene zeer uitgebreide fabriek voor de vervaardiging van stoom- en andere werktuigen.

Hierop reflecterenden gelieven zich met franco brieven, en onder overlegging van deugdelijke bewijzen dat zij, of zoodanig reeds met goed gevolg zijn werkzaam geweest, of van andere bewijzen van kundigheden en geschiktheid, zich te adresseren te Soerabaya, bij

(965) **J. BAIJER.**

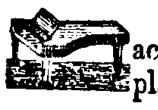

De ondergeteekende maakt bij dezen het geachte publiek bekend, dat hij zich hier ter plaatse gevestigd heeft, tot het geven van

PIANO-ONDERWIJS,

waartoe hij zich minzaamst aanbeveelt.

Ook voor het STEMMEN van PIANO'S houdt hij zich aanbevolen. Tot het bekomen van informatiën gelieve men zich te rigten ten zijnen huize *Kaliemaas* naast de wagenverhuurderij van den heer LEDEBOER.

(934) B. H. FELTKAMP.

J. T. WILLEMS.

In de *Kampong Baroe*, aan de overzijde van het waterhuis, geeft hierbij aan het geëerde publiek van *Soerabaya* en omstreken kennis dat hij eene geheel nieuwe

SMEDERIJ

heeft opgerigt, en daardoor in staat is in korten tijd, tegen civiele prijzen, GROF- en FIJN SMIDSWERK te doen aanmaken of repareren.

Nieuwe RIJTUIGEN, BRANDKASTEN, BALANSEN, enz., kunnen bij hem worden gerepareerd.

Reeds voorhanden IJZEREN LEDIKANTEN voor een en twee personen en KINDERLEDIKANTEN, alsmede nieuwe ASSEN met oliebussen en WAGENVEREN.

(956)

TE KOOP

EEN STEENEN met **PANNEN GEDEKT HUIS,** staande buiten de stad.

Te bevragen bij uitgevers dezer. (964)

J. LLOYD & CO.

Hebben pas direct uit Nederland ontvangen.
GETROKKEN LOODENPIJPEN.
STENENLOOD en
SOLDEERSEL.

Verkrijgbaar tegen billijke prijzen. (966)

VIOOL-SNAREN.

In stellen van vijf waarvan eene **G**, eene **D**, eene **A**, en twee **E**- snaren, ad *f* 6.— per stel.

(967) Bij **LE ROY & CO.**

WEDEROM ONTVANGEN.

ECHTE BRISTOL-ZEEP.

(957) Bij GEBR. VAN DELDEN.

TOEBAN-CIGAREN N°. 1

en

SINGAPOORSCHE HOEDEN.

(958) **Bij L. W. VAN DER ZWAAN & CO.**

LIJST

Van artikelen, door de ondergeteekenden wegens opruiming à Contant *tegen verminderde prijzen* aangeboden.

Gouden en Zilveren Cylinder en Ankerhorologien, Gouden Breloques, Domino-, Schimmel-, Ganzen- en Trictracspellen, Microscopen, Thermometers, Aard- en Hemelglobes, Doozen en koffertjes met geassorteerd Kinderspeelgoed, Moderateur-Lampen, Amerikaansche Klokken, een groot assortiment maroquin en andere fijne lederwerken als Portefeuilles, Cigarenkokers en Cigarenstandaards-, Étuis voor Visitekaartjes en met Dames Handwerk-benoodigdheden, Cassettes, Heeren- en Dames nécessaires School- en Wisseltasschen enz., enz., eene ruime sortering bronzen Luxeartikelen als: Cigarenkokers en Doozen, Aschbakjes, Nacht-Lampjes, Scheeren Toiletspiegels, Schrijftoestellen, Presses Papier, Crucifixen, Brievenknijpers, Haspels, Horologiekastjes, enz. enz., Borduurpatronen en Desseins, Lak, Gom- en andere Ouwels en Papier de Luxe, Speelkaarten, Verw- en Passerdoozen, Schrijf- en Teekenpotlooden, Conté Teekenkrijt, Enveloppen in Linnen en Papier, Dobbelsteenen, Koperen Schalen met Balansen, Koperen Nederlandsch Bloken Sluitgewigt, Tooverlantaarns, Legkaarten, Schilderijen, Kantoor-boeken, Stalen en Diamanten Pennen, Inkt in vele soorten, Penhouders, Zakmessen, Kurkentrekkers, Liassen en Liasveters, Ganzen- en Zwanenschachten, Zak- en Notitieboekjes, Linialen Karletten, Bloemétagères, Parapluiestandaards, Calenders, Scheermessen, Aanzetriemen. Potloodsnijders, Loupen, Insektenpoeder, Transparenten, Mailkoffers, Waaijers, Stempeldoozen, Stofbrillen, Étuis met scharen, Ombre-doozen, Schrijfcassetten, Penseelen, Daskwasten, Perry Potlooden met Stiftjes, Merkinkt, marmeren, ijzeren en gewone Leijen, Bouwdoozen, Kaleidoskoopen, Schilderij-lijsten bij den voetmaat, Albums, Mondlijm, Schrijfvoorbeelden, gekleurde en ongekleurde Prenten, Vogelkooijen, Boordjes, Stempelpersen met daarop te leveren graveerwerk, Rotatictoestellen, koperen Ellen, Gom Elastiek, Elastieke overschoenen, Holloways Pillen en Zalf en vele andere artikelen, te veel om te omschrijven.

(879) **LE ROY & CO.**

staarde ik voor mij heen, terwijl een gegons, alsof honderden menschen dooreen spraken, zonder dat ik er een woord van kon verstaan, mijn gehoor aandeed. De hevigheid mijner ontroering moet mij voorzeker het voorkomen van iemand, die geen de minste aandoening gevoelt, gegeven, en verhoed hebben, dat de spreker eenig vermoeden opvatte, — ik keerde ten minste eenigzins tot bewustzijn terug — denkelijk nadat hij nog veel verhaald had, — door zijne woorden: „nu, de zaak schijnt u niet zeer te interesséren, en ik heb nog veel voor haar te doen, dus, tot weêrziens!"

„Gij weet, dat Jansje H** werd beschuldigd van het verworgen van haar in het geheim ter wereld gebragt kind. Gij weet, dat haar verdediger in het midden bragt, dat de beklaagde erkende, van een levend, ofschoon te vroeg geboren kind te zijn bevallen, hetwelk echter, ondanks hare ijverige pogingen om het in het leven te behouden, nog geen half uur na de geboorte was gestorven; dat zij, toen hare eerste droefheid voorbij was gegaan, de hoop had voelen ontwaken, om de lang gevreesde ontdekking te kunnen ontduiken en hare brave ouders daardoor voor het grievendste leed te behoeden; dat zij om die reden het voornemen had opgevat, haar wicht in de lade van een kastje te verbergen, tot dat zij gelegenheid mogt vinden, om het heimelijk te begraven; dat zij, op het punt staande om dit plan ten uitvoer te brengen, zoo verdiept was geraakt in de beschouwing van de gelaatstrekken van het kind, dat zij te laat de voetstappen van een naderend persoon gewaar werd, en daardoor genoodzaakt was dit met overhaasting in de lade te leggen, door welke overhaasting zij deze te schielijk digt schoof, het hoofdje naar buiten geschoven werd, en de hals bekneld geraakte, waardoor de drukking was veroorzaakt, wier overblijfselen het vermoeden van vermoording deden ontstaan; dat hare moeder, op dat oogenblik in hare kamer getreden, in hare ontsteltenis naar beneden was geloopen, deze vreeselijke ontdekking aan haren vader had medegedeeld, zonder dat zij de tegenwoordigheid eener buurvrouw had opgemerkt, en dat door deze laatste de zaak was wereldkundig gemaakt. Gij weet dat de ongelukkige werd veroordeeld tot — den dood; — dat hare straf in twintigjarige gevangenis werd veranderd; — maar gij weet niet... dat haar verleider... de vader van haar kind!... haar geheel aan haar lot overliet! — "

„Vreeselijk waren de gewaarwordingen, die mij bestormden, toen ik, na het vertrek mijns vriends, tot het volle bewustzijn terugkeerde. Ik zag haar voor mij, met dat onschuldige, schuchtere gelaat, waarmede zij in het rond staarde, toen ik haar in dien koepel had geleid; zag haar mij teederlijk aanstaren, terwijl zij mij, toen de wijn haar reeds onbezorgder had gemaakt, van hare warme liefde en innige teederheid verzekerde; ik zag haar, door wanhoop en zinneloosheid vervoerd, de moorddadige hand uitstrekken, — haar schuldeloos wicht — mijn — eigen kind.... en afschuw en medelijden kampten in mijne hijgende borst, en dreigden mij te verstikken of mijn hart onder hun wigt te verpletteren. Het klamme zweet bevochtigde mijne hand, toen ik die in vertwijfeling tegen mijn vermoeid hoofd drukte; eene koude rilling deed mijn geheele ligchaam schudden, en sidderend zocht ik in de duisternis, op mijne legerstede, de beelden te ontvlugten, wier aanblik mij met ijzing en ontzetting vervulde. Eerst in den morgenstond deed de uitputting mijner krachten mij eenige rust ten deel vallen. Lang en verkwikkend was mijn slaap, en ofschoon terstond na mijn ontwaken mijn slagtoffer mij voor den geest stond, ik kon meer bedaard denken en redeneren.

„Mijn gevoel dreef mij daarheen, waar de ongelukkige Jansje onder den last der schande en van het berouw zuchtte. 't Medelijden overwon den afkeer en drong mij, haar, al kon ik haar noodlot niet veranderen, door mijn berouw, door mijn terugkeer tot haar te troosten of ten minste te ondersteunen. Maar schaamte en vrees hielden mij met kracht terug. — Schaamte voor u, Henriette! — Vrees voor de schande, waarin ik met haar zou moeten deelen; vrees voor het verlies der achting van zoo vele weldenkenden, die ik, hoe onverdiend, zoo ruim genoot; vrees voor het te niet gaan van die uitzigten in de toekomst, waarop mijne hoop zich maar al te zeer moest vestigen.

„Er behoort moed of ten minste oogenblikkelijke geestdrift toe, om het leven voor anderen in de waagschaal te stellen; maar er wordt eene groote mate van liefde of deugd vereischt tot het vervullen van pligten, die regtstreeks aandruischen tegen het belang van den persoon, van wien zij gevorderd worden. Ik vermogt het niet! Haar redden kunt gij toch niet, zeide ik tot mij zelven, en waartoe dan u zelven met haar in het ongeluk gestort, terwijl thans niemand eenig vermoeden op u schijnt te hebben! Mijn besluit was genomen en ik hervatte met schijnbare kalmte en ijver mijne bezigheden.

„Denk echter niet, Henriette! dat mijne gemoedsgesteldheid met mijn uitwendig voorkomen en mijne handelingen overeenstemde. Gestadige onrust en gejaagheid waren mijne niet te ontvlieden medgezellen. Mijne gedachten konden zich

IJS.

Verkrijgbaar bij de ondergeteekenden tegen 20 cents het pond, en bij 10 of meer ponden in eens, tegen 15 cents.

(962) **MOSSEMBEKKER & CO.**

WISSELS
OP AMSTERDAM EN LONDON.

(938) MATHIEU EBBS RUIJS & CO.

BOEKHANDEL VAN LE ROY & CO.

PAS ONTVANGEN.

DE GIDS VOOR MACHINISTEN

in fabrieken, bij droogmakerijen, op spoorwegen en stoombooten, - tevens geschikt tot leiddraad voor fabriekanten en civiel ingenieurs.

VAN

E. F. SCHOLL.

vertaald door

G. KUIJPER, H. z.

Luitenant ingenieur.

Met 19 uitslaande platen.

Prijs gebonden in linnen. . . . . *f* 10.— (849)

HOLOWAY'S PILLEN EN ZALF.

Maag en Lever ongesteldheden, graveel, geelzucht, dit zijn de ziekten voornamelijk heerschende in de warme klimaten. Waarlijk eene ontzettende lijst! toen calomel en lancet de eenige generaals waren dezelve te bestrijden. De overwinning was altijd twijfelachtig; had men de slang gekorven, men had haar nog niet altoos gedood; maar vaak in stilte hare krachten herkrijgende, viel zij op nieuw den armen lijder aan met hare vergiftigde tanden, en voerde haren buit weg, in spijt der oude generaals. De bewoners van Indië en Java stellen thans hun vertrouwen in zekerder middelen; met Holloway's Zalf en Pillen zijn zij gereed het arglistiglijk toenaderen van den vijand tegen te staan, het vergift uitteroeijen, latende elk orgaan even zoo vrij van ongesteldheid als voor den aanval.

Verkrijgbaar à *contant* bij LE ROY & CO, te *Soerabaya.* (866)

SOCIETEIT CONCORDIA

Ten gevolge van omstandigheden, buiten toedoen der Direktie, zullen de vereenigingen in de tuin der

SOCIETEIT DES WOENSDAGS

avonds voorloopig niet meer plaats hebben.

Namens de Direktie.

De Secretaris,

27 *Julij* 1859. (971) **STOELMAN.**

THÉATRE FRANÇAIS DE SOURABAYA.

Avec la permission de Monsieur le Résident.

LUNDI 1 *AOUT.*

1re Representation du 2e mois de l'abonnement.

LA FILLE DU RÉGIMENT.

OPERA COMIQUE EN 2 ACTES.

Musique de Donizetti.

VAN KINSBERGEN.

(963) DIRECTEUR GÉRANT.

SOERABAYA, den 1sten Augustus 1859.

Wij vernemen, dat op aanstaande Woensdag den 3 Augustus, het vonnis des doods zal worden voltrokken aan den gewezen bordeelhouder, Saridjoijo, oud ongeveer 56 jaar, en diens vrouw, circa 36 jaar oud, vroeger te Karangpilang in Goenong-Gendeng woonachtig geweest. — Deze personen hebben in den nacht van 23 op 24 Mei 1858 de publieke vrouw Wati, door middel van verworging, om het leven gebragt, na haar vooraf door opium te hebben bedwelmd.

De veroordeelde Saridjoijo ging op het ligchaam der slapende vrouw zitten, en wrong haar den strot digt met een touw, uit de stalling genomen, terwijl de veroordeelde vrouw de haren van de vermoorde vasthield. Dat worgen moet met zoo veel kracht zijn geschied, dat het touw er van brak, waarop Saridjoijo het weder aaneen knoopte, om zijn aangevangen werk te voleindigen; waarna het lijk naakt in eene praauw gelegd is geworden.

Deze moord moet het gevolg geweest zijn van een bestaand Madoereesch punt van geloof, om daardoor geluk en voordeel, (redjekit) te erlangen, en men zegt, dat de thans veroordeelde dat jaarlijksch menschenoffer reeds tweemaal gebragt heeft, eens aan een meisje van kindsche leeftijd, dat hij, veroordeelde, na beleediging, in de groote rivier geworpen, — en eens, aan eene jonge publieke vrouw, die hij de hersenen ingeslagen heeft. Beide zaken moeten echter niet tot wettig bewijs zijn gebragt.

De *Javasche Courant* van heden bevat het Tractaat van vriendschap, handel en scheepvaart tusschen Nederland en de Republiek van Guatemala van den 22 Maart 1856.

— Als eene zeldzaamheid kunnen wij melden, dat de Jagtclub onder direktie van den heer W...h, op de drijfjagt van zondag j.l. vier herten geschoten heeft, waaronder een, wegende cc. 300 ℔.

— Men schrijft ons uit de Vorstenlanden:

De daarstelling van een spoorweg uit de Vorstenlanden naar eene haven is van het grootste belang. Ik ben overtuigd, dat *Solo alleen* spoedig 200/m. pikols *Suiker* zoude produceren, als men een gemakkelijk en minder kostbaar transport had, daargelaten nog de *Koffij* en *Indigo.*

In verneem dan ook, dat de planters gebruik willen maken van de aanwezigheid van Z. E. den Gouverneur Generaal in de Vorstenlanden, om hunne belangen omtrent deze zaak en nog andere gewigtige punten mondeling en schriftelijk voortestaan. (*B. H.*)

— Den 22sten Julij jl. is aan boord van Z. M. stoomschip *Ardjoeno* alhier gearriveerd, de gewezen Sulthan van Bandjermasin, Tamdjid Illah Alwasjik Bilah met zijne echtgenoot, 22 bijwijven, 6 leden zijner familie en 17 volgelingen. Zijne Hoogheid is met zijn gevolg bij den inlandschen ceremoniemeester alhier gehuisvest.

— Van gouvernementswege is te Samarang publiek uitbesteed de levering van laadpraauwen bestemd tot vervoer voor gouvernements rekening, van 1° Januarij 1861 af tot ultimo December 1865, van personen, paarden, slagtvee, gelden en goederen van en naar de reede en de buitenreede van Samarang voor *f* 2:60 per koijang.

BANTAM. — Het Nederlandsche barkschip *Hoop van Capelle*, gezagvoerder Bok, heeft op den 19den dezer op een onbekend rif nabij Brabandshoedje gestooten en is, weder los rakende, uit vrees voor zinken op strand gezet.

Van Anjer zijn inmiddels twee sloepen ter adsistentie naar de plaats van het ongeluk afgezonden, terwijl aan den Schout-bij-nacht, kommandant van Z. M. zeemagt in O.-I. en den resident van Batavia. per telegraaf, van dit voorval mededeeling is gedaan, met verzoek om praauwen en een stoomschip tot hulp te zenden.

☞ Volgens een Telegraphisch berigt van Anjer, zijn die plaats gepasseerd:

Doctrina et Amicitia Amsterdam.

Krimpenerwaard van Rotterdam, met een transport troepen.

Kaap Hoorn van Amsterdam.

Couch Brothers van Glasgow.

— Naar wij vernemen, moet de Heer Mr. M. W. C Keuchenius, laatst fungerend Secretaris-generaal bij het Ministerie van Koloniën, tot lid in den raad van Nederlandsch Indië benoemd zijn. (*Java-Bode.*)

— Het is der policie gelukt, de beruchte lampendief, met name Radam, afkomstig van Japara, die dezer dagen menige ingezetenen, zoowel van Bodjong als van Zeestrand, van hunne lampen heeft beroofd, op den 24 dezer op te vatten.

Bij nader onderzoek bekende hij een twaalftal lampen en een gouden horologie gestolen en dezelve successivelijk verkocht te hebben, welke voorwerpen echter spoedig door de ijverige pogingen onzer policie zijn terug gevonden.

Radam is voorloopig in verzekerde bewaring gebragt, om eerstdaags voor de bevoegde Regtbank teregt gesteld te worden (*Sam. Adv.*)

NEDERLAND.

— De heer von Lutzow, gepensioneerd kolonel bij het Nederlandsch Oost-Indisch leger, en sedert eenigen tijd op zijn landgoed in Duitschland gevestigd, is, naar men verneemt, dezer dagen naar Nederland overgekomen, om, in de meening dat men zich ook hier te lande, met het oog op eventuële deelneming aan den oorlog, wapende, zijne diensten der regering aan te bieden,

— Wij vernemen — zegt de *U. C.* — dat de heer dr. A. L. Gastman, gewezen predikant te Stitswerd in Groningen, later conrector aan het gijmnasium te Kampen, daarna directeur aan het instituut te Herwijnen op Java, thans schoolopziener te Gouda, benoemd is tot redacteur voor 't officiëel gedeelte der *nieuwe bijdrage voor 't lager schoolwezen.*"

— In zijn bekend tijdschrift voor staathuishoudkunde en statistiek deelt de heer Sloet tot Oldhuis den volgenden staat mede van het brievenvervoer langs den zoogenaamden Indischen overlandweg, gedurende de jaren 1853, 1854, 1855, 1856 en 1857.

Het brievenvervoer kan met eene goede kritiek der cijfers, dat is: met eene beoordeeling van alle omstandigheden, die op de cijfers invloed hebben, eene bron van belangrijke statistische opmerkingen worden. Zoo mag men aannemen, dat in eene slaperige en nijverlooze maatschappij minder briefwisseling plaats vindt, dan in eene bedrijvige en opgewekte maatschappij en uit dit oogpunt verdient ook het brievenvervoer tusschen Nederland en zijne O: Ind. bezittingen wel de aandacht tot zich te trekken.

Jaren	Brieven uit Nederland verzonden	Brieven. in Nederland ontvangen.	Totaal.
1853.	39,999	41.590	81,589
1854.	43,577	47,836	91,413
1855.	40,739	43,987	84,726
1856.	46,589	49,614	96,203
1857.	54,704	56,382	111,086
	225,608	239,409	465,017

— Naar men verneemt, bedraagt het getal der adspiranten, om als kadet op de koninklijke militaire akademie geplaatst te worden, 206, waarvan 110 voor de dienst hier te lande en 96 voor die in de kolonien; daarvan hebben bij voorkeur eene plaatsing verzocht: voor de dienst hier te lande: inf. 22; kav. 28; art. 40; genie 20; voor de kolonien: inf. 28; art. 26; genie 42.

Gelijk men weet, kunnen geplaatst worden: voor de dienst hier te lande: 30 kadets voor de inf.; 4 voor de kav.; 10 voor de art. en 2 voor de genie; voor de kolonien: 35 kadets voor de inf.; 4 voor de kav.; 8 voor de art. en 3 voor de genie.

Den 19den Junij zal embarkeren aan boord van het schip *Friesland*, gezagvoerder M. C. E. Mispelblom Beijer, liggende in het Nieuwe Diep, bestemd naar O. J. een detachement sterk 100 onder-officieren en manschappen, onder bevel van den kapitein der inf. L. A. de Klerck, die van verlof naar Java terugkeert; medegeleiders de 2de luitenants der infanterie H. K. F. van Teyn, W. J. Vervloet en H. A. Harms.

— Naat men verneemt is eene maatschappij op het punt gevestigd te worden tot zoutwinning op het eiland St. Martin (West-Indie) welk eiland, zoo men weet, gedeeltelijk aan Nederland en gedeeltelijk aan Frankrijk behoort. In beide gedeelten heeft men zich sedert lang met de aanwinning van zout van zeer goede hoedanigheid bezig houden, doch sedert eenige jaren had de heer Brinnon, gewezen gouverneur van Martinique, zich er op toegelegd in het Fransche gedeelte de verbeterde wijze tot aanwinst van zout toe te passen, zoo als die met den besten uitslag in het Zuiden van Frankrijk in gebruik is. Hij heeft ter uitbreiding van dien tak van nijverheid ook concessie in het Nederlandsch gedeelte van St. Martin gevraagd en de Nederlandsche regering heeft, na rijk onderzoek der zaak daartoe bewilliging gegeven, als geschikt om een door zijne ligging voor

---

naauwelijks eenige oogenblikken bepalen bij de onderwerpen, die al mijne aandacht vereischten; mijne cliënten moesten telkens de voordragt hunner belangen herhalen; mijn tegenpartij viel de overwinning ligt, dewijl ik niet hoorde wat door hem in het midden gebragt werd, want telkens weder stond de ongelukkige voor mijne verbeelding, en ik vergat waar ik mij bevond en wat ik doen moest.

„Geheel ontmoedigd door het verlies van een proces, dat ik, bij eenige opmerkzaamheid, buiten twijfel had kunnen winnen, zat ik op zekeren avond geheel werkeloos op mijne kamer. Onwillekeurig dronk ik meer wijn dan anders mijne gewoonte was. Er liet zich iemand aanmelden om mij te spreken. Zijne zaak was ingewikkeld en vereischte een langdurig onderhoud. Ik liet op nieuw wijn brengen, die door mijn bezoeker niet versmaad en dus ook, uit wellevendheid, door mij ruimschoots genuttigd werd. In dien staat van opgewondenheid kon ik mijne gedachten uitsluitend bij ons onderwerp bepalen, om met scherpzinnigheid mijn cliënt het voor en tegen onder de aandacht te brengen, en toen hij mij had verlaten, bragt ik mijne denkbeelden met zooveel gemakkelijkheid op het papier, dat de verdere behandeling der zaak mij slechts geringe inspanning behoefde te kosten. Van dit middel tot opwekking maakte ik na die tijd zoo getrouw gebruik, dat ik het weldra bij de eenvoudigste bezigheid niet meer kon ontberen; ja, eindelijk werd de behoefte daaraan zoo groot, dat ik, zelfs zonder bepaalde bezigheid, er mij aan overgaf, en somwijlen zoodanig, dat ik tot iedere inspanning ongeschikt zou zijn geweest. Dan vond ik in den slaap, die mij anders zoo vaak ontweek, eene tijdelijke verdooving, en de knagingen van mijn geweten hielden eene wijle op mij te folteren. Benaauwende droomen vervolgden mij dikwerf te midden van die rust, zoodat hunne ijsselijkheid mij bij het ontwaken zelfs eene betrekkelijke verligting deden ondervinden.

„De uitspraak in de zaak van Jansje was uitgesteld geworden, omdat eene hevige ziekte, in welke zij, na het laatste verhoor, gestort was, hare tegenwoordigheid in de geregtszaal onmogelijk maakte. Door de bijna volkomene afzondering, waarin ik den laatsten tijd geleefd had, was het mij onbekend gebleven, dat de dag tot die uitspraak nu was bepaald.

„Toen ik op eenen avond, eenigen tijd nadat ik de straks vermelde zaak op mij genomen had, na het ruim gebruik van eenig geestrijk vocht — wijn voldeed reeds niet meer aan mijne behoefte — mijne papieren nazag, ontdekte ik tot mijne verbazing, dat ik reeds den volgenden dag als verdediger in die zaak moest optreden. Naderhand bleek het, dat ik mij in de dagteekening vergist had, doch een dag vroeger te moeten pleiten, dan ik verwacht had, gaf mij handen vol werks. Aan naar bed gaan, zoo als ik voornemens was, kon dus niet gedacht worden, en door de hulp van den verachtelijken talisman, gelukte het mij, tegen den morgenstond gereed te zijn. Onder het nalezen van wat ik geschreven had viel ik in slaap en ontwaakte zoo laat, dat ik in haast moest kleeden om op het bepaalde uur in de geregtszaal te verschijnen. De in- en overspanning van dien nacht hadden mij echter zoo uitgeput, dat ik bijna wezenloos door de straten waggelde. Ik gevoelde, dat het mij in dien toestand onmogelijk was, behoorlijk mijne rede uit te spreken. IJlings stapte ik een koffijhuis binnen, ledigde een paar glazen madera, en toen ziende, dat ik door het verschil der klokken nog bijna een half uur tijd had, trachtte ik mij verder, door eenig meer prikkelend hulpmiddel tot mijne taak voor te bereiden. Het ongewone uur, de haast, waarmede ik te werk ging en de prikkelbare toestand, waarin mijne slechts even ontspannen zenuwen verkeerden, bragten mij, eer ik nog de pleitzaal binnen trad, in een staat van verhitting en koortsachtige opgewondenheid, die mij bijna niet toeliet een juist denkbeeld te vormen van de plaats, waar ik mij bevond en de voorwerpen, die mij omringden. Hierdoor bemerkte ik niet, dat zich op de plaats, die ik meende te moeten innemen, reeds een mijner collega's bevond, en eerst toen hij mij naar de reden van mijne komst vroeg, en op mijn antwoord mij mededeelde, dat er heden iets ernstigers te behandelen viel, kwam het denkbeeld aan eene vergissing schemerachtig voor mijn geest. Werktuigelijk verwijderde ik mij, maar bij het rondzien in de vergadering viel mijn oog op de bank der beschuldigden, waarin een vrouwelijk wezen gezeten was, dat, in eene gebogen houding, haar gelaat met een zakdoek bedekt hield.

(*Wordt vervolgd.*)

den handel zoo belangrijk eiland in de West-Indien tot hooge mate van bloei op te voeren. Te eerder moet zij tot die inwilliging zijn overgegaan, omdat de zetel der maatschappij in Nederland (te Amsterdam) zal gevestigd zijn en omdat de oude zoutpannen op St. Martin (Nederl. gedeelte) zoowel door overstroomingen als onvolmaakte werkwijze in de laatste jaren niet zoo veel opgeleverd hebben als vroeger vaak het geval was en als zich naar de uitgestrektheid der zoutmeeren aldaar laat verwachten. In 1856 hadden de particuliere pannen 27,000 vaten zout opgeleverd; men rekent dat, als de nieuwe middelen tot zoutaanwinning worden gebezigd, er ten minste 70,000 vaten jaarlijks zullen worden verkregen.

— Naar aanleiding eener mededeeling van Zr. Ms. minister-resident te Konstantinopel, worden de gezagvoerders van Nederl. schepen herinnerd aan de bestaande verordeningen der Turksche regering om bij het binnenkomen der Dardanellen hunne scheepspapieren te laten viseren. Dit kan slechts des daags geschieden, zoodat de schepen welke na zons-ondergang voor de Dardanellen komen, verpligt zijn bij het eerste kasteel te ankeren.

Schepen, die zich aan deze verpligting trachten te onttrekken, staan niet alleen bloot aan het vuur der Turksche batterijen, maar vervallen te Konstantinopel in eene strafquarantaine van 10 dagen, al zijn hunne papieren overigens in goede orde.

Daar de pest bovendien wederom te Bengazi is uitgebarsten, zullen de gezondheids-reglementen op nieuw met meerdere gestrengheid dan anders het geval is, worden toegepast.

— Ten gevolge van den tijdelijken stilstand van de vaart der stoombooten tusschen Triëst en de Levant, is de gelegenheid tot verzending van brieven uit dit rijk door middel van de landpost over Weenen naar Konstantinopel aldus geregeld:

1°, over Weenen, Temeswar en Gelatz, vertrek van Amsterdam des Vrijdags van elke week, met den laatsten spoortrein op Emmerik; aankomst te Konstantinopel des Zaturdags van de daaropvolgende week, des morgens vroeg;

2°. over Weenen, Temeswar en Semlin, vertrek van Amsterdam des Maandags van elke week, met den laatste spoortrein op Emmerik; aankomst te Konstantinopel des Donderdags van de daaropvolgende week, des morgens vroeg.

De brieven komen in het eerste geval over in den tijd van 180, en in het tweede van 228 uren.

— Volgens ingekomen berigt van Zijner Majesteits viceconsul te Venetie, heeft de bevelhebber van de Fransche zeemagt in de Adriatische Zee aan de aldaar residerende consuls doen weten, dat de haven van Venetie is gesteld in staat van blokkade.

— Volgens een door Zijner Majesteits gezant te St Petersburg medegedeeld berigt van den 21sten Mei, is door het keizerlijk departement van buitenlandschen handel vastgesteld, dat voortaan alle vreemde schepen, hetzij al dan niet van eenen meetbrief voorzien, in de Russische havens, voor de berekening der verschuldigde tonnegelden, zullen overgemeten worden.

BELGIE.

— Dezer dagen zijn 346 kisten vensterglas van Charleroi naar China verzonden. Dit is de eerste maal, dat er uit de glasblazerijen aldaar eene regtstreeksche verzending naar China plaats heeft. De Chinezen kochten vroeger hun glaswerk van de Engelschen en Amerikanen, doch thans hebben zij relatiën met Belgische fabrikanten aangeknoopt.

SPANJE.

Dezer dagen hielden Hunne Majesteiten in persoon revue over de troepen, toen een behendige dief, op den oogenblik dat de troepen defileerden, zeer knaphandig twee zware gouden kwasten van den schabrak van 's konings paard afsneed; wordende de diefstal niet ontdekt voor dat de koning aan het paleis afstapte.

Maximiliaan van Saxen, vader van de koningin Maria Amelia was in zijne dagen ook eens de lijdende partij van eene dergelijke diefstal.

Terwijl hij de godsdienstoefening bijwoonde, sneed hem een dief de pand van zijnen rok af in welks zak een gouden met diamanten bezet brillenkokertje was.

AFRIKA.

— Volgens een schrijven van kapitein Caldbech dd. Aden 4 Mei, heeft aldaar en in de Roode zee den 30sten April en den daarop volgenden dag, een verschrikkelijke storm, vergezeld van hevige donderslagen, bliksem en regen, gewoed, ten gevolge waarvan 187 steenen huizen zijn ingestort, terwijl 20 à 30 personen zijn verdronken op plaatsen, waar men nooit dacht dat het water zou komen. De schade wordt op £20,000 à 30,000 geschat.

— De telegraafkabel in de Roode Zee is met het beste gevolg tot aan Suakin gelegd.

ENGELAND.

— De ministeriële *Morning Herald* zegt, dat er binnen eene maand te Spithead een Kanaal-eskader zal vereenigd zijn, hetwelk Engeland waardig is, bestaande uit minstens vijftien schroefliniеschepen van 131 tot 81 stukken, benevens een evenredig aantal stoomfregatten, korvetten en schroefkanonneerbooten, zullende dit eskader de Britsche wateren van Landsend tot aan de Noordzee bekruisen.

Verder berigt dat blad, dat de aanwerving van zeelieden voor 's lands vloot, sedert de uitloving van een hooger handgeld, naar wensch gaat, en dat er tegen het einde der maand Mei wel twaalf duizend zeelieden aan 's lands active zeemagt zullen zijn toegevoegd.

— De *Times* zegt in zijn beursberigt van 11 Mei: „Gelastigden van het Fransche gouvernement zijn hier te lande ijverig werkzaam om Engelsche kolenschepen te huren en te bevrachten. In onze noordelijke havens betalen zij daarvoor omstreeks 37 shilling vracht per ton. Hier, te Londen, wordt naar men zegt, 35 shilling per ton geboden zonder beperking der te nemen hoeveelheid. De te laden steenkolen moeten afgeleverd worden in eene haven van de Middellandsche Zee, welke eerst bij het in zee gaan zal worden genoemd; en in sommige gevallen is vergoeding voor alle oorlogsschade toegezegd. Ook worden voor een gelijksoortig doel hier te lande, naar men zegt, tien stoomschepen, ieder van omstreeks 2000 tonnenlast, gevraagd."

FRANKRIJK.

De *Revue du Pas-de-Calais* behelst den volgenden brief, geschreven door de overste der geestelijke dochters van St. Paul, aan hare zuster:

„CAYENNE 13 Januarij.

„Ik zal u iets verhalen, lieve zuster, wat u zal doen beven.

„Onlangs kwam hier met den *Adour*, een transport van gedeporteerden, aan. Men heeft ze in verschillende straf-inrigtingen verdeeld. Die ongelukkigen halen zich in het hoofd, dat zij, eenmaal op vasten grond aangekomen, gemakkelijk kunnen ontvlugten. Voor velen is deze vrijheidszucht eene wezenlijke ziekte. Op zekeren dag dan zijn verscheidenen zonder levensmiddelen of iets hoe ook genaamd, naar de wouden ontvlugt.

„Na eenige dagen omgezworven te hebben, werden zij door hevigen honger geplaagd; buiten de mogelijkheid om zich visch, schilpadden of wild te kunnen verschaffen om zich te voeden, kwamen zij op het afgrijsselijk denkbeeld, om een hunner af te maken, ten einde hun honger te stillen. Ze waren met hun vieren. Drie namen hun besluit en doodden een hunner makkers; daarna sneden zij het lijk open, haalden er het hart en de lever uit, roosterden die op een kolenvuur en hielden een maaltijd als echte Kannibalen.

„Beducht van op hun langen weg op nieuw gebrek te zullen hebben, beroofden zij het lijk van de vleezigste gedeelten en namen die mede. Ik weet niet welke honger of dorst naar menschen-vleesch hen verteerde. Nadat hunne provisie verslonden was, namen zij andermaal het besluit om een hunner makkers te dooden en wel een jongeling die, even als zij, aan de eerste misdaad schuldig was. Deze redde zijn leven door de vlugt en keerde naar de strafinrigting terug.

„De twee andere kwamen, door vreeselijken honger gefolterd, een paar dagen later, mede terug. Daar vroeg men hun waar hun kameraad gebleven was. Zij antwoordden, dat zij hem gedood en vervolgens opgegeten hadden. Men vervoerde die menschen-eters naar Cayenne en de twee schuldigsten boetten met hun hoofd de door hen gepleegde misdaad; de derde werd tot vijfjarige tuchthuisstraf veroordeeld.

„Daarenboven werd dezen laatsten de straf opgelegd, om de hoofden zijner kameraden naar het hospitaal te dragen. Ik bevond mij juist op zijn weg, toen hij met dien vreeselijken last kwam aandragen. Ik kan u niet zeggen welk een indruk dit gezigt op mijn gemoed maakte. De ongelukkige jongeling kon ter nauwernood gaan; hij viel van magteloosheid neder.

„Ik trachtte hem bij te staan. Hij kon niemand aanzien en als men hem in de oogen zag, dan wendde hij het hoofd af; het schijnt, dat hij niet meer bij zinnen is. En het is aan dit soort van menschen, dat wij al onze zorgen besteden moeten en ook werkelijk betoonen; geloof mij evenwel, dat wij ze niet vreezen. Verre van daar, zij toonen ons steeds de grootste dankbaarheid."

— Aan een Parijsch dagblad wordt uit Egypte geschreven dat de heer Mariette, die met het bestuur over de opdelvingen aldaar belast is, te Thebe het nog ongeschonden graf van den Pharao Amasis ontdekt heeft. De Koning lag in een kist, die geheel met goud overdekt en met groote vleugels versierd was. Ongeveer dertig kostbare sieraden van groote waarde werden in de kist gevonden, waaronder vooral een gouden bijl, met opgewerkte figuren in lapis lazuli uitmunt.

— Volgens een schrijven van Marseille van 28 Maart is thans eene nieuwe expeditie geörganiseerd ter opsporing van de bronnen van den Nijl, welke expeditie zal worden aangevoerd door den heer Miani, een Venetiaan, die gedurende de laatste tien jaren Cairo bewoond heeft. Hij is lid van de „Societé Geographique" te Parijs en vervaardiger van eene kaart van het Nijldal. — De moeijelijkheden van deze gevaarlijke ontdekkingsreis zijn door hem wel overwogen, en kwam hij in het begin van Februarij naar Frankrijk om het benoodigde materiëel en personeel voor de expeditie voltallig te maken. Keizer Napoleon magtigde de minister van oorlog om den heer Miani de voor de onderneming noodige wapenen en ammunitie te verstrekken, ten gevolge van welke magtiging de directeur van het arsenaal te Marseille honderd vuursteen geweren en drie duizend patronen naar Alexandrie heeft gezonden.

Het voornaamste gedeelte van het personeel der expeditie bestaat uit den Parijschen kunstschilder Dumas; de koopvaardij- kapitein Peijhoux, wiens werk zal zijn om observaties te nemen en de juiste lengte en breedte te bepalen waarop de verschillende plaatsen die men bezoekt zijn gelegen, terwijl hij daarenboven belast is met het zamenstellen der booten die men welligt zal noodig hebben om in den weg liggende meiren over te steken; de heer Paussel van Avignon die als secretaris zal fungeren; benevens een geneeskundige, een natuurkundige en een scheikundige die zich reeds in Egijpte bevonden. — Het hoofdkwartier der expeditie zal te Kartoum in Opper Egijpte worden gevestigd, in welke plaats een twaalftal Marseillezen en Genuezen wonen.

De heer Miani zal een zeer sterk escorte medenemen, dat zwaar gewapend zal zijn, terwijl eene massa in Frankrijk gekochte kleinigheden bestemd zijn tot geschenken voor de hoofden van de zwervende stammen van Arabieren, en voor de Afrikaansche vorsten over wier gebied men gaat.

Het doel der expeditie is evenzeer in het belang des koophandels als van de wetenschap. — De heer Miani heeft reeds contracten gesloten met eenige handelaren te Parijs voor de levering van olifantstanden, stofgoud, koper, indigo, benevens leeuwen-panter-tijger- en luipaardhuiden die te Parijs zeer gewild zijn. De leden der expeditie, (niet het escort) zullen zich wapenen met Minié-buksen, die op duizend yards afstands een zeker schot geven, en met sabelbayonetten zoo als die waarmede de Chasseurs de Vincennes zijn gewapend en die zoowel als sabel als als baijonet kunnen worden gebruikt. Tevens zijn zij voorzien van maskers en cuirassen van metaaldraad ten einde zich tegen de steken van vergiftige insekten te beveiligen. Daarenboven nemen zij een aantal afschuwelijke maskers mede om de wildsten onder de zwervende stammen bang te maken.

De expeditie, die in derzelver voeding zal voorzien zoo als de omstandigheden dat zullen medebrengen, zal voor een groot deel van de jagt moeten leven, op de doorreize van Nubie, Sennar en Abyssinië. — Het plan is om de reis tot ver bezuiden de Equator uittestrekken en onderzoeken of er indedaad zulk eene negerstam bestaat als de Niam-Niam gezegd wordt te zijn; wordt echter de togt, in de verschillende landen waardoor dezelve zal loopen, vergemakkelijkt dan is het voornemen om Afrika in deszelfs geheele lengte door te trekken tot aan de kust tegenover Zanzibar. — Wanneer alle toebereidselen gereed waren zou de expeditie de reis aanvangen door zich den 2° April in te schepen aan boord van het stoomvaartuig *Tamise*, van de Compagnie des Messageries Impériales, of aan boord van de Engelsche Nijlboot die een deel uitmaakt der maillinie.

— In de Fransche wetenschappelijke tijdschriften wordt het thans als onloochenbaar bewezen, dat de komeet van Donati twee staarten heeft. De tweede dier staarten was aanvankelijk niet waargenomen door de sterrekundigen te Parijs, en schijnt inderdaad alleen te zijn gezien door den heer Winnecke van het observatorium te Pultawa, door Dr. Listing te Göttingen en door den heer Bond te Cambridge. Zij was zigtbaar van den 15 September tot den 10 October en den 5den van laatstgenoemde maand scheen zij zelfs veel langer te zijn dan de andere, beter zigtbare staart.

NAPELS.

Het in 1843 geopperde vraagstuk, betreffende de al dan niet mogelijkheid om in het koningrijk der beide Siciliën Artesische putten te boren, heeft thans in Napels eene dubbele bevestigende beantwoording gekregen. — Het is thans bekend dat de vulkanische laag, die eene gemiddelde dikte heeft van 251 ellen, den ingenieur verpligt om het water nog dieper te zoeken, en zelfs tot in de Sub-Appenijnsche tertiaire formatie door te dringen. Dit is echter geene ernstige hinderpaal voor het boren van putten en verlengt alleen den duur van den arbeid.

Tegen het einde van 1857 kreeg men water in de putboring in het koninklijk paleis en toen op den 28 October 1858 de Colonne d' ascension (oprijzingsbuis?) was ingebragt spoot het water te midden der koninklijke tuinen op, tot op eene hoogte van vier en twintig ellen boven het vlak der zee.

In 1851 had men begonnen met eene put te boren op de Piazza della Vittoria, onder het oppertoezigt van de beroemde fransche ingenieurs de heeren Degousés en Laurant. Na eenen onafgebrokenen arbeid van vijf maanden, gedurende welke men nacht en dag had doorgewerkt, was men tot op eene diepte van $240^{16}/_{100}$ ellen gekomen, toen eensklaps het werk werd geschorst door omstandigheden die ten eenemale onafhankelijk waren van den wil van de ingenieurs en, ongelukkig, duurde deze schorsing meer dan zeven jaren. — Op den eersten Mei 1858 eindelijk werd de boring hervat ten gevolge van eene nieuwe overeenkomst tusschen de stad Napels en den heer Aristide Maugeat, de hoofdaannemer der onderneming. Niettegenstaande de groote moeijelijkheden die het gevolg waren van de meer dan zevenjarige stilstand van arbeid, waardoor het noodig werd het vroeger geboorde gedeelte van den buis te voorzien, eer men met de boring kon voortgaan, gelukte het toch op den 21sten Mei de vulkanische laag geheel te doordringen, en op eene diepte van 253 ellen begon de boring in de tertiaire formatie. — Op den 26 Junij daaraanvolgende had men, op eene diepte van 283 ellen ook deze laag doorboord, en op den 24sten September was men door de laatste zandstrata heengedrongen. Den aard echter van het zand, dat niet ophield in de putschacht op te rijzen, maakte het onvermijdelijk den arbeid door te zetten, tot eindelijk op den 26 Januarij dezes jaars het water in de wel begon op te dringen en op den 18den Februarij, na alvorens ruim vier kubieke ellen zand te hebben uitgeworpen, rees het tot boven het grondvlak van de Piazza della Vittoria. — Drie dagen later vormde het eene fontein, met een straal van omstreeks twee el vijf palm hoog in de tuinen van de Villa Reale, die in het rijkste en meest bezochte gedeelte der stad zijn gelegen; en wanneer eenmaal de Colonne d' ascension zal zijn ingebragt zal het eenen nog veel hoogeren straal opwerpen.

De stad Napels heeft dus de zekerheid dat zij voortaan overvloed van zuiver water zal hebben.

Een correspondent van Madrid deelt ons mede dat ook in die nabijheid eene Artesische put is geboord en wel aan het station Albecète, aan den spoorweg van Alicante naar Madrid. Het water, dat van de beste qualiteit is, dringt met kracht op, en elke minuut werpt de wel 973 kannen water uit. Welk eene weldaad zulk eene Artesische wel in zulk eene dorre landstreek is kan men ligt begrijpen als men nagaat dat het in Spanje een overal bekend spreekwoord is „Vraag in La mancha een „glas water en men zal u een kruik wijn brengen."

Jammer dat die ingenieurs die te Napels zoo goed slagen, niet eens te Grissee kunnen komen; daar schijnt het minder goed te vlotten.

(*Redactie*.)

VARIA.

De Archaeologische Vereeniging voor Athene is voortdurend bezig met hare opdelvingen in de nabijheid van den tempel van Theseus, waar nog altijd bouwkunstige merkwaardigheden worden gevonden en vele fraaije beeldhouwwerken de moeite der Vereeniging hebben beloond. Onder de voorwerpen die gedurende de laatste uitgravingen zijn aan den dag gekomen, bevond zich een zeer oud opschrift waarin de vorm der letters, of karakters, schijnt aan te duiden dat het van de regter naar de linkerhand is geschreven. De uitgravingen op den Acropolis hebben dezer dagen eenige overblijfselen van uit de beste dagen van de oude Grieksche beeldhouwkunst opgeleverd; eenige uiterst fraaije marmeren beeldjes, die tusschen de, in het groote water reservoir voor het Parthenon nedergestortte, puinhoopen werden gevonden, zijn thans in handen van deskundigen ten einde, zoo mogelijk, nadere bepalingen omtrent derzelver bedoeling te geven.

Gedeelten van opschriften en beschrijvingen die te dierzelfder plaatse zijn gevonden, geven hoop dat men in de ontcijfering van het geheel niet ongelukkig zal zijn. Een paardenhoef met een gedeelte van de poot, afkomstig van de beelhouwwerken van het Parthenon, was het eerste gedeelte dat gevonden werd van een thans bijna volledig ruiterstand-

Bijvoegsel tot den **OOSTPOST** *van Maandag den 1sten Augustus* 1859, *N°.* 61.

beeld, en eene reusächtig groote hand, die verondersteld wordt tot het, in de oude teekeningen gevonden, Neptunus beeld te hebben behoord, is op zich zelf een meesterstuk van beeldhouwkunst. — Bovendien zijn er een aantal fragmenten opgedolven die behooren tot beelden die reeds in onvolledigen toestand in verschillende museums zijn geplaatst De trap van acht treden die op de Acropolis, in front van het Parthenon, in de natuurlijke rots werd uitgehouwen is thans geheel ontbloot zoo dat men op die plek de vroeger beganen grond heeft bereikt.

Eene archeologische ontdekking, die zoowel geschiedkundig als krijgskundig van belang is, heeft in de wereld der oudheidkundigen eenige beweging gemaakt. In het begin van December 1858 werd Ali Pacha, Generaal der artillerie, door het Turksch Gouvernement den last opgedragen om de verschillende vestingen en versterkte plaatsen op de eilanden Rhodes, Cyprus en Cos te gaan inspecteeren, en terwijl gedurende die inspectiereis te Nicosia, op het eiland Cyprus, in zijne tegenwoordigheid de bouwvallen van eenige oude vestingwerken werden weggeruimd, vond men onder de puinhoopen eene welbewaard geblevene grafkelder waarin een in marmer gebeiteld Latijnsch opschrift lag, dat met eenige moeite werd ontcijferd als het volgende te bevatten: „*Hier ligt het ligchaam van Juan Pedro Corsini, Generaal „van het leger van den Koning van Cyprus die stierf op den „vijfden Maart* 1358. *Op bevel des Konings bouwde hij de „vestingwerken van Nicosia.* Aan den voet van dit opschrift is eene schets van de bedoelde vestingwerken, terwijl de Koning, waarvan in het opschrift wordt gesproken, geen ander kan zijn dan Hugo IV, de achtste opvolger van Guy de Lusignan, eerste Koning van Cyprus.

— Nieuwe titels der Koningin van Engeland.

Bij gelegenheid van de onlangs uitgesproken proclamatie in de Engelsch-Oost-Indische bezittingen heeft men de titels van Koningin Victoria aanmerkelijk uitgebreid. Tot nog toe heette Hare Majesteit: „Koningin van het vereenigd Koningrijk van Groot-Brittannie en Ierland," doch deze titel was inderdaad onvolledig, wijl daarin niet gesproken werd van haar gebied over de kolonien en andere onderhoorigheden der kroon. Om in deze leemte te voorzien maakt de Indische proclamatie daarin de volgende wijziging: „Victoria, bij de Gratie Gods, Koningin van het vereenigd Koningrijk van Groot-Brittannie en Ierland, en van de Engelsche koloniën en aanhoorigheden in Europa, Azie, Afrika, Amerika en Australie, verdedigster van het geloof enz."

KORT OVERZIGT

van de krijgsmagt van sommige Europesche Mogendheden.

FRANKRIJK. Generale staf 12 maarschalken, 149 divisiegeneraals, 332 brigadegeneraals actief en in reserve; 550 officieren van kolonel tot luitenant en 246 officieren der intendance; Gendarmerie; infanterie en kavallerie 25,572 man, waaronder 900 voor Afrika. Infanterie; q. m. 200,000 man uitmakende de regementen van linie en ligte infanterie, voltigeurs enz, 8000 man jagers, 6000 Zouaven, 1000 Afrikaansche infanterie, 12 strafkompagniën fuseliers en pionniers, 1 corps van 4000 man vreemdenlegioen, 3 bataillons Afrikaansche tirailleurs, 6 kompagniën onderofficieren en veteranen. Kavallerie: q. m. 58,000 man karabiniers, kurassiers, dragonders, lanciers, guides, jagers, huzaren enz. Voorts nog 3 regementen spahis, 1 eskadron honderd-gardes, 4 komp. remonte en de kavallerieschool te Saumur. Artillerie: 14 regementen te zamen circa 30,000 man, elk regem. van 16 batterijen, 1 regem. pontonniers, 12 kompagniën werklieden, 1 komp. wapensmeden, 4 eskadrons transporttrein en 5 komp. veteranen. Genie: regement en staf 4000 man, 1 komp. sapeur-conducteurs, elk bataillon 7 komp. sappeurs, 1 mineurs, 2 werklieden, 1 veteranen. Daarenboven nog de administrative, en gezondheids-dienst, werklieden en ambtenaren. Totaal van het Fransche leger in vredestijd 350,000 man en 80,000 paarden.

ENGELAND. Kavallerie: 2600 lijfgarde, 1300 blaauwe lijfgarden, 16,000 lijfdragonders, 24,000 zware en ligte dragonders; 14,000 huzaren en 8,000 lanciers. Infanterie: 16,000 gardegrenadiers, ruim 100,000 linie-infanterie. 2000 scherpschutters, 10,000 West-Indische soldaten. De Koloniale troepen op Ceylon, Canada, St. Helena, Malta, Chattam, Maidstone enz. verdeeld, te zamen 130,000 man. Artillerie en Genie: 200 officieren der genie, 2185 sappeurs en mineurs, 135,000 man artillerie, 1150 rijdende artillerie, 300 invaliden en afrikanen enz. te zamen 17,428 man, 2410 paarden en 120 bespannen stukken. Militie 80,000 man in oorlogstijd 120,000.

RUSLAND. Het groote of geregelde leger kan op den voet van oorlog gebragt worden op actief 486,000 man, 1e reserve 98,000, 2e reserve 115,000 te zamen 7 maal honderdduizend man infanterie, kavallerie, artillerie en genie met 1468 stukken geschut; behalve deze zijn er nog aan linietroepen aan den Kaukasus, binnenl. wacht, Finland, Siberie enz. circa 200,000 man en 100,000 man reserve en invaliden.

Het ongeregelde leger bestaat uit 42,000 Donsche kozakken met 112 kanonnen. Het aantal van Azoff is onbekend, 1700 van den Donau, 18,000 kavallerie en infanterie van de Zwarte Zee, 16,000 kavalleristen van den Kaukasus, 7400 van den Oeral, 7500 van Orenburg, 6500 Siberische linie, 1000 Chinesche grenzen, 2000 van Astrakhan, 24,000 in de Siberische steden. Te zamen 126,000 man, waarvan drievierde kavallerie, met 224 stukken geschut.

PRUISSEN. De sterkte van het staande leger in tijd van vrede is 127,442 man en 30,545 paarden, behalve de officieren en ambtenaren; thans bedraagt het 225,550 man; de landweer 1e ban 174,616, 2e ban 175,196, totaal in den oorlog 575,462 man met 600 stukken geschut.

SARDINIË zou in het ergste geval 100,000 man te velde kunnen brengen, maar kwam in 1849 niet verder dan tot 85,000 man, die zelfs gedurende den driedaagschen veldtogt niet aan 's Konings verwachting beantwoordden. Slechts 25,000 man zijn geoefend en krijgsvaardig. De Sardinische soldaten kunnen meerendeels lezen noch schrijven, daar er nog kortelings eene wet bestond, die elken Sardinier verbood om dit te leeren, tenzij hij 1500 lires rijk was. Het Sardinische leger is verdeeld in kleine bataillons van 330 en 390 man.

OOSTENRIJK. Vier armeën met 14 armeekorpsen; armee te Weenen met 5, armee te Verona met 4, armee te Pesth met 4, armee te Lemberg met 1 armeekorpsen. Wijders de armee in Croatië, Slavonië, Dalmatië onder den banus staande, zamengesteld uit 4 divisiën of 10 brigades. *Staf*: veldmaarschalken 6, luitenants-veldmaarschalken 107, generaals der kavallerie en veldtuigmeesters 22, generaal-majoors 139. *Garden*. K. K. eerste arcieren lijfgarden bestaande uit 75 officieren, K. K. Lombardisch-Venetiaansche adelijke lijfgarde, K. K. trawanten lijfgarde 62 man, K. K. lijfgarde gendarmerie (zonder de officieren 100 man), K. K. hofburgerwacht 300 man. *Infanterie*: grenadiers bataillons, 35 regementen duitsche en gallicische infant. à 5 bat. 175 B., 20 regementen hongaarsche infant. à 4 bat. 80 B., 8 regementen italiaansche infant. à 4 bat. 32 B., 14 regementen grensinfant. à 3 bat. 42 B., Czaikisten bataillon 1, 1 Tryoler jager-regement 7 B., jager-bataillons 25, grenscordon bataillons in de Bukowina 2, te zamen 384 bataillons. Saniteitsbataillons 3, garnizoensbataillons 6, kompagniën van discipline 5. *Kavallerie*: 3 regementen kurassiers 48 esk., 7 regementen dragonders 44 esk., 12 regementen huzaren 96 esk., 11 regementen uhlanen 88 esk., te zamen 276 esk., strafdragonders 1 esk. *Artillerie*: veldartillerie: 5 regementen vormen 125 batterijen à 8 stukken met 10 reserve kompagniën. Het korps vuurwerkers: 16 batterijen met 3 reserve kompagnien. Vestingartillerie: 8 bataillons. Technische artillerie: artillerie transporttrein, 13 kompagnien; raketten-laboratorium kompagnien 3; directie van vuurwerkers en draagbare wapenen; administratie der constructie-magazijnen, 15 districten. Inspectie der draagbare en andere wapens: 1 chef, 1 adjudant, 18 inspecteurs der artillerie-wapens. *Korpsen en Bijtakken*: wapen der genie behalve de staf der genie: de genietroepen 2 regementen, ieder à 3 veldbataillons en 1 instructie-bataillon: 8 bataillons of 40 kompagnien. Generaal-kwartiermeester-staf, 145, korps topografische ingenieurs, 44 officieren, corps pionniers 4 bataillons of 25 compagnien, flottille-corps (mariniers) 4 kompagn. Gerdarmerie 16 regementen. Totaal 800,000 man met 1344 stukken geschut.

DUITSCHE BOND. Tot de zamenstelling van dit leger dat op 525,000 man geteld wordt met 1122 stukken geschut, levert Oostenrijk 94,822, Pruissen 79,484, beide Hohenzollern 501, Beijeren 35,600, Saksen 12,000, Hanover 13,054, Wurtemberg 13,055, Baden 10,000. Keurhessen 5.679. Groothertogdom Hessen 6,165, Holstein en Lauenburg 3,6000, Luxemburg en Limburg 2,536, Brunswijk 2,096, Mecklenburg Schwerin 3,580, Nassau 4,039, Saksen Weimar 2,010, Saksen Coburg Gotha 1,116, Saksen Meiningen 1,150. Saksen Altenburg 982, Mecklenburg Strelitz 718, Oldenburg met Inn und Knyphausen 2,829, Anhalt Bernburg 370, Anhalt Cöthen 325, Schwarzburg Sondershausen 451, Schwarzburg Rudolstein 539, Liechtenstein 55, Waldeck 519, Reuss oudere linie 223, jongere linie 522, Schaumburg Lippe 210, Lippe 721, Hessen Homburg 200.

Alexander Von Humboldt.

Friedrich Heinrich Alexander, Baron von Humboldt, de onsterfelijke geleerde en natuuronderzoeker, heeft den 6den Mei te Berlijn het tijdige met het eeuwige verwisseld. Deze treurmare werd onmiddelijk door den telegraaf wereldkundig gemaakt en de belangstelling, die zoo velen in dezen man stelden, wettigde de haast, waarmede zijn overlijden werd bekend gemaakt. Von Humboldt was de trots van Duitschland en het voorwerp der vereering van geheel Europa. Als geleerde, welligt door menig ander overtroffen in de kennis van enkele takken der natuurwetenschappen, overtrof hij op zijne beurt alle anderen in de genialiteit, waarmede hij de afzonderlijke deelen der wetenschap tot een grootsch geheel wist te vereenigen. Hij stierf, 89 jaren oud, in de bewustheid van een wélbesteed leven en met de blijde voldoening, nog in zijn laatste levensjaar het meest omvattende van zijne werken, de natuurwetenschappelijke beschrijving der wereld, *Kosmos*, de vrucht van zijne schier alles omvattende nasporingen, te hebben mogen voltooijen.

Alex, v. Humboldt was geboren den 14den Sept. 1769, het geboortejaar ook van Napoleon. Hij had reeds te Frankfort aan de Oder gestudeerd en was naar Göttingen verhuisd, toen de Fransche revolutie uitbrak. Lodewijk XVI regeerde nog als Koning van Frankrijk en Navarre, toen Humboldt zijn eerste werk, *Over de bazalt aan den Rijn*, uitgaf. Korten tijd daarna deed hij met Forster de beroemde reis door België, Nederland, Engeland en Frankrijk. In Freiburg genoot hij het onderwijs van Werner op de akademie aldaar met zijnen vriend Leopold von Buch. en hielp dezen van toen af om de nieuwe wetenschap der vorming van de aardoppervlakte te vestigen. Vijf jaren lang was hij opperbergmeester en deed in dien tijd verschillende practische uitvindingen, en het was nog altijd in de vorige eeuw dat hij, aangespoord door Galvani's ontdekkingen, zijn uitstekend werk *Uber die gereizte Muskel und Nervenfaser* (Berlijn 1797 — 1799) uitgaf. Op den 5den Junij 1799 begon hij met Bonpland de reis naar Amerika, een werelddeel dat hij wetenschappelijk als het ware het eerst ontdekte.

Vijf jaren later, den 3den Augustus 1804, keerde v. Humboldt rijk aan natuur-wetenschappelijke collectiën weder te Bordeaux terug. Van toen af tot in 1810 bleef hij bijna uitsluitend in Parijs en gaf aldaar zijne uitgebreide werken uit, die zijnen roem in alle deelen der aarde hebben gevestigd. Doch ook in staatsaangelegenheden was hij werkzaam, want hij begaf zich in het belang daarvan naar Engeland en nam in 1818 deel aan het congres van Aken. Eerst in 1827 keerde hij weder naar Berlijn terug en begon daar, toen 58 jaren oud, voorlezingen te houden over de physische gesteldheid der aarde en van het heelal. In 1829 begon hij zijne reis in noordelijk Azië, waarmede hij negen maanden doorbragt. Na zijne terugkomst, bleef hij te Berlijn altoos voor de wetenschap bezig. Hij was echter niet alleen geleerde, hij was tevens staatsman, die het bijzondere vertrouwen van den Koning genoot. Van alle mannen die den Koning omringden, was v. Humboldt het meest met hem vertrouwd; hij was in den waren zin een vriend des Konings. Herhaalde malen werd aan Alex. von Humboldt eenen staatkundige last opgedragen, waartoe zijn heldere geest en zijne wereldkennis hem uitermate geschikt maakten.

Door zijn langdurig verblijf in Parijs had v. Humboldt eenigermate Fransche vormen aangenomen, doch overigens was hij door zijne humaniteit een echte Duitscher. Hij was een voorbeeld van vastheid van karakter; nooit is hij de vrijzinnige rigting ontrouw geworden, die hij in het leven als in de wetenschap huldigde. Steeds is hij aan zijne politieke rigting trouw gebleven. Zijne innige vriendschap met den Koning beletten hem niet, zijne pligten als burger trouw te vervullen en herhaalde malen bragt hij bij de verkiezingen zijne stem tegen de ministers uit. IJverige theologen hebben Alex. von Humboldt verweten dat hij bij zijne onderzoekingen niet genoeg gelet heeft op de theologie, en in zijne schriften geene bepaalde duidelijke geloofsbekentenis heeft afgelegd; doch de diepe bewondering, waarmede hij de sporen des Scheppers in zijne schepselen volgt, de hooge eerbied waarmede hij, terwijl hij staat aan de grenzen van menschelijke kennis, van de zigtbare wereld tot eene onzigtbare opziet, maken toch op elken lezer een waarlijk vromen en verheffenden indruk.

Pruissen en met hem de geheele wetenschappelijke wereld hebben een onherstelbaar verlies geleden. De oorlog is ontbrand en de moorddadige strijd zal spoedig duizenden bij duizenden ontijdig naar het graf slepen; doch hoe gespannen Europa ook door den oorlog en het daarmede zamenhangende lot der volken zij, de aandacht daarvoor is toch zoo groot niet, of de dood van dezen éénige, die in de volheid zijner levensjaren ontsliep. zal de deelneming opwekken van elken beschaafden mensch in alle deelen der bewoonde aarde. Hij toch had, gelijk niemand anders, alle deelen der aarde, ja van het heelal, in zijnen allesomvattenden geest opgenomen.

Den 10den dezer is het stoffelijk overschot van von Humboldt ter aarde besteld. 's Morgens te 9 uur zette de lijkstoet zich in beweging. Alle de te Berlijn aanwezige beoefenaren van wetenschap en kunst hadden zich vereenigd om den afgestorvenen de laatste eer te bewijzen. De talrijke ridderorden die de borst des ontslapenen sierden, werden door drie kamerheeren des Konings in eene gala-koets vooruitgedragen voor de lijkkoets, die met zes paarden uit de koninklijke stoeterij bespannen was. De lijkwagen was eenvoudig met bloemen en lauwerkransen versierd, de doodkist was niet bedekt. Ter weerszijde van de rouwkoets gingen twintig studenten met groene palmtakken, in de hand. Eene onafzienbare reeks rijtuigen sloot den trein. De prins-regent en al de prinsen en prinsessen van het koninklijke huis wachtten het lijk in de Domkerk af.

Electro-Magnetisch Uurwerk.

Dezer dagen waren wij in de gelegenheid, bij den heer W. J. Olland, instrument- en horologiemaker te dezer stede, een onlangs door denzelven vervaardigd electromagnetisch uurwerk te bezigtigen.

Wij vermeenen onzen lezers geene ondienst te doen door hun eene zoo duidelijk mogelijke beschrijving van dit, in Indië nog ten eenenmale onbekend, voortbrengsel der werktuigkunde mede te deelen.

Wij maken een aanvang met het eerste of normaal werk, waartoe bijna elke goed gaande klok of pendule kan ingerigt worden.

Op de minuutpijp of het minuutrad heeft de vervaardiger een ivoren schijfje aangebragt, waarin zich 30 koperen tandjes bevinden; dit schijfje gaat met de minuutpijp eenmaal in het uur rond. Op eenigen afstand bevinden zich twee koperen stukjes, die naast elkander geplaatst zijn en welke vereend tegen genoemd schijfje aandrukken, en bij beurten, wanneer het wieltje rondgaat, hetgeen zoo als gezegd is, eens in het uur geschiedt, van het koper op het ivoor, en van dit laatste weder op het eerste geplaatst worden. Van uit het einde van het eene veertje gaat een koperdraad naar een op nog al aanmerkelijken afstand geplaatst ander uurwerkje, waar het met den eenen draad, uitgaande van een omwonden hoef, in aanraking gebragt of verbonden is.

Van uit het einde van het tweede veertje, gaat eveneens koperdraad naar het zinken cilindertje van slechts een elementje der batterij, volgens het stelsel van Bunsen. Uit het Bunsens kooltje, dat in een poreus aarden potje binnen den zinken cilinder staat, gaat weder een koperdraad, dat mede zijn loop tot een ander koperdraad vervolgt, hetwelk van den tweeden arm van den omwonden hoef, of anders gezegd electro-magneet afkomt. Voor de uiteinden van dien hoef (de polen), bevindt zich een hefboompje of anker, dat zich vrijelijk tusschen twee punten beweegt; wanneer nu het normaal werk zich in dien toestand bevindt, dat de beide veertjes op het koper drukken, dan noemt men de keten gesloten, en de hoef van het verwijderd uurwerk wordt magnetisch, waardoor het stalen ankertje door de polen aangetrokken wordt. Dit houdt eene minuut aan, als wanneer, bij voortgang van het wieltje in het normaal werk, de veertjes het koper verlaten en op het volgend ivoor geplaatst worden, zoodat de stroom verbroken wordt of, anders gezegd, de hoef niet meer magnetisch is. Hij laat om die reden het ankertje los, dat gewillig aan die roeping gehoorzaamt, door dien een veertje het van den hoef afdrukt; door dit beurtelings aantrekken en loslaten is het, dat telkens, op eene hoogst eenvoudige wijze, een klein rad, waarin eveneens 30 tanden zijn, wordt voortgeduwd, waardoor het gelijken tred houdt met het ivoren rad van het normaal werk, dat mede 30 tanden bezit. Op de spil van dit rad is de minuutwijzer bevestigd, wiens tanden in die van een gewoon wijzerwerk ingrijpen, ten gevolge waarvan beide uurwerken, dusdanig verbonden, zelfs op den verst verwijderden afstand, op hetzelfde oogenblik een gelijken tijd aangeven.

De door ons bezigtigde uurwerken zijn, op gladhouten voetstukken, onder glazen stolpen geplaatst en hebben een keurig net aanzien.

De eerste electro-magnetische tijdtelegraaf, die in 1840 door Wheatstone verklaard werd, spoorde velen in Europa aan, om deze uitvinding van algemeene toepassing te maken. Ook de vermaarde werktuigkundigen Briguet, Garnier, Weare en anderen wendden hiertoe hunne pogingen aan.

Wij betwijfelen of deze uitvinding in onze gewesten ten algemeenen nutte zal kunnen strekken, en gelooven ook niet, dat de heer Olland, met de vervaardiging daarvan, zich dit doel heeft voor oogen gesteld.

Genoeg zij het, dat uit het bovenstaande blijkt, dat ook Hollandsche werktuigkundigen in deze gewesten het bewijs

hebben geleverd, liefde voor hun vak te bezitten en in geenen deele voor vreemden onder te doen.

Wij kunnen een iegelijk, die belang in deze uitvinding mogt stellen, aanraden, dit electro- magnetisch uurwerk bij den Heer Olland, die met voorkomende beleefdheid van alles eene duidelijke uitlegging geeft, te gaan bezigtigen.

(*Javá Bode.*)

CORRESPONDENTIE.

Na het lezen van het ingezonden stuk van den heer E. Fuhri in den *Oostpost* van Donderdag ll. bekroop ook mij de lust de pen eens op te vatten en mij een oogenblik bezig te houden met de Fransche opera. Tot nu toe waren er nog slechts een paar die het waagden de pen op te vatten om hun oordeel over de artisten der opera te uiten. Zij waren echter verstandig genoeg om heel weinig van zang en spel te zeggen, waar schijnlijk wel overtuigd zijnde dat zoo zij met eene strenge critiek te werk gingen, hunne pen te scherp zoude moeten worden. Ik zal dit punt dus ook maar niet verder aanroeren en denken met zoovelen, „het is al heel mooi voor ons Soerabaya."

Wat de komst der opera alhier betreft, daarin juich ik met den heer E. Fuhri, de geest van vereeniging die zich hier ontwikkelt toe, maar betreur het dat die vereenigings-geest niet tot een duurzamer resultaat heeft geleid; want wat blijft ons nu over indien de twee maanden, van het verblijf der opera-artistes alhier, voorbij zijn? ..... niets dan de herinnering aan eenige genoegelijke avonden die zoo ras op elkander zijn gevolgd, dat ons bij die herinnering alles als het ware nog voor de oogen zal schemeren. En zouden wij geen duurzamer vermaak kunnen hebben?

O. ja! wanneer die vereenigings-geest eens met nationalen ijver de handen ineen sloeg om een Hollandsche troep uit te laten komen die velen beter zullen begrijpen dan de Fransche, en waar men dus ook meer genot van zal hebben, dan geloof ik dat men beter beantwoordde aan het doel waarvan men is uitgegaan, namelijk om het geheele Soerabayasch publiek eene vermakelijkheid te verschaffen, die het hier zoo zeer behoeft.

Wat de onkosten betreft tot het oprigten alhier van eene behoorlijke Hollandsche troep benoodigd, deze zijn gering zoo men op de volgende wijze te werk gaat:

Men laat uitkomen vier personen als.

1 régisseur tevens décorateur. en geschikt als komiek.
1 jeune premier.
1 dame voor de hoofdrollen.
1 〃 〃 〃 soubretrollen.

Hiertoe heeft men noodig een kapitaal van *f* 4000 als:

passagegeld voor 4 personen	*f* 1600.
handgeld voor het aanschaffen van uitrusting etc ieder *f* 500.	〃 2000.
diverse onkosten, contracten etc	〃 400.
Somma	*f* 4000.

Hier ter plaatse zijnde, zijn de maandelijksche onkosten als volgt:

hier voor het gebouw	*f* 200.
olie etc	〃 150.
koelies	〃 50.
tractement van bovenstaande 4 personen gemiddeld *f* 300.	〃 1200.
verteringen	〃 100.
costumen en decoratiën	〃 1800.
drukwerken	〃 200.
een administrateur	〃 300.
Totaal	*f* 3500.

De liefhebberij tooneelgezelschappen *Oefening baart Kunst en Thalia*, het laatste alhoewel nog maar pas in haren opkomst, hebben steeds bewijzen genoeg gegeven van hunnen ijver en goeden wil, en zijn er gewis onder hunne leden, die gaarne het hunne zullen willen bijdragen om met bovenstaand klein personeel een goed geheel te vormen.

Dan zullen wij hier eene vermakelijkheid hebben die duurzaam kan zijn en waartoe ieder burger van onze goede stad Soerabaya gaarne zal medewerken.

Zichier, geachte lezers, wat het doel van mijn schrijven is; mogt mijne moeite niet vergeefs zijn en de vereenigingsgeest van onze geachte medeburgers, zich niet enkel bij de Fransche opera bepalen maar hunnen goeden wil verder uitstrekken, op dat wij hier spoedig een Nationaal tooneel zien verrijzen.

Het gebouw wacht reeds sedert lang.

(*Een Burger.*)

Met de plaatsing van dit ons toegezonden stuk, hebben wij alleen bedoeld om publiciteit te geven aan een denkbeeld dat, wel doordacht en goed beredeneerd, welligt zou kunnen leiden tot de vervulling van den vrij algemeenen wensch naar eenige blijvende publieke vermakelijkheid. De berekeningen komen ons echter voor als te zijn gemaakt zonder dat daarbij bedacht is geworden of men tegen zulke voorwaarden goede sujetten in Europa zou kunnen engageren, iets waaraan wij twijfelen; en zou het al gelukken zulke engagementen met goede sujetten te sluiten, zouden die dan, eenmaal hier aangekomen zijnde, voortdurend zich met die voorwaarden tevreden houden? iets wat wij nog meer betwijfelen, vooral wanneer men daarbij een persoon engageert die de hoedanigheden van regisseur, decorateur en komiek in zich moet vereenigen; derdens mag het ook wel in overweging worden genomen of de vereeniging van eenige amateurs met eenige bezoldigde artistes, tot één gezelschap, op den duur goed zou gaan; terwijl wij ten laatste in de weinige woorden die op het, thans hier aanwezige, Fransche operapersoneel betrekking hebben, te veel blaam vinden, om niet te wenschen, dat die afkeuring er geheel ware uitgelaten, of dat er meer grond aan ware gegeven door eene gedetailleerde beoordeeling, met kennis geschreven en met zachtheid aangevoerd.

(*Redactie.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.
Julij.	27	Nederlandsche	Celeritas	G. A. Wagner	Amsterdam.
〃	28	Ned. Ind.	Stoomschip Oenarang	S. van Hulstein	Samarang.
〃	—	〃 〃	Carolina	Pa Robia	Passoèrocang.
〃	—	Engelsche	Amelia Breillat	J. Morris	Sijdneij.
〃	29	Nederlandsche	Arlequin	H. Singer	Geelong.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Julij.	27	Balische	Ardjoeno	Saridjo	Balie (Badong.)
〃	—	Engelsche	Northern Light	J. M. Marschall	Nederland.
〃	—	Nederlandsche	Admiraal Tromp	J. van Tubergen	Nederland via Batavia.
〃	—	Ned. Ind	Krabbe	Mardam	Passoeroewan.
〃	28	Nederlandsche	Ferdinandína Emma	R. A. Tange	Ned. via Panaroekan en Batavia.
〃	—	Ned. Ind	Noorsaleh	Abdulla	Koetie.
〃	—	Nederlandsche	Marianne	H. P. Gronbeck	Makassar.
〃	—	Ned. Ind	Bingseeng	Sanieman	Balie (Badong.)
〃	29	Balische	Doris	Tan Takasm	〃 〃
〃	—	Ned. Ind	Little Tot	Katjoong	Probolingo via Passoeroewan.
〃	—	Nederlandsche	Amsterdam	D. Herderschee	Nederl. 〃 〃
〃	—	Ned. Ind	Noorsasie	Pa Saleha	Sumanap

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Johannes Hendrikus Ferdinand	Lodewijks	Onbepaald	Fraser Eaton & Co.
〃	Landbouw	Kleijnenberg	〃	〃 〃 〃 〃
Amerikaansche	Homer	Ellius	〃	〃 〃 〃 〃
〃	Spitfire	J. W. Areij	〃	〃 〃 〃 〃
Engelsche	Amelia Breillat	J. Morris	Batavia	〃 〃 〃 〃
Hamburgsche	Magdalena	Harwichsen	Nederland	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Zweedsche	Götheborg	Björk	〃	〃 〃 〃 〃 〃
Pruisische	Nord	E. Lange	Cowes	〃 〃 〃 〃 〃
〃	West	Pust	〃	〃 〃 〃 〃 〃
Zweedsche	Toreforrs	Jansson	〃	〃 〃 〃 〃 〃
Nederlandsche	Osiris	Cramer	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
〃	Zeenimph	Witsen Elias	〃	〃 〃 〃
〃	Acadia	Greefkes	〃	〃 〃 〃
〃	Baron van Hardenbroek	Hennij	〃	〃 〃 〃
〃	Metalen Kruis	Zuurdeeg	Australia	〃 〃 〃
〃	Gelderland	Crap Hellingman	Nederland	〃 〃 〃
〃	Jacqueline en Elise	Sikkens	Australia	〃 〃 〃
〃	Arij Scheffer	Kunst	Onbepaald	J. F. van Leeuwen & Co.
〃	Willem III	Van der Burg	〃	〃 〃 〃 〃 〃 〃
〃	Commissaris des Konings van der Heim	Van Zanten	〃	〃 〃 〃 〃 〃 〃
〃	Jeannette Agatha	Cleijndert	〃	〃 〃 〃 〃 〃 〃
〃	Cornelia Geertruida	Hoeksma	〃	〃 〃 〃 〃 〃 〃
〃	Prins Maurits	J. J. Bart	〃	B. Kopersmit & Co.
〃	Aegidia en Pauline	T. K. Veldman	〃	〃 〃 〃 〃
〃	Elisabeth Antoinette	H. A. Besier	〃	〃 〃 〃 〃
〃	Neptunus	P. Schuurman	Nederland	〃 〃 〃 〃
〃	Henriette Maria	De Boer	〃	〃 〃 〃 〃
〃	Minister van Hall	O. de Haas	〃	Hill Broekman & Co.
〃	Gebrs. Houtman	C. J. Bax	Onbepaald	B. J. van Eck & Co.
〃	Samuel Hendricus	A. G. Bouten	In reparatie	〃 〃 〃 〃 〃 〃
〃	Dorothea Henriette	D. Smit	Onbepaald	〃 〃 〃 〃 〃 〃
〃	China	G. G. Luttenberg	Amsterdam	P. Kervel & Co.
〃	Celeritas	Wagner	〃	〃 〃 〃 〃
Hanoversche	Esperance	H. A. Feijen	Te bevrachting	〃 〃 〃 〃
Oldenburg	Von Berg	B. A. Muller	〃	〃 〃 〃 〃
Nederlandsche	Tagal	Göbel	Nederland	E. Ten Brinck & Co.
〃	Eugénie	Bargman	Nederl. via Samarang.	〃 〃 〃 〃 〃
〃	Helmers	Messen	Onbepaald	〃 〃 〃 〃 〃

Aangekomen Passagiers.

Met het Nederl. Ind stoomschip *Oenarang*, de heeren van Rijk en familie, Levert, Rack en familie, Bedier, Rombach, Croeat, Bruijs, Tammer, Noodt, en Z. M. troepen.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. bark *Ferdinandina Emma*, de heeren A. H Geerders, en echtg. J. Baumgarten.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Onrust, Phoenix en Merapie; de schepen Arij Scheffer, de Stad Schiedam, Prins Maurits, Osiris, Elisabeth Antoinette, Gotheborg, Metalen Kruis, Faidul Mobarak, Neptunus, Der West, Der Nord, Alida Maria, Henriette Maria en Spitfire; de stoom schepen Macassar, Palembang en Oenarang; de barken Fatal Ma-an, Saijan Maskoor, Louisa Jacoba Johanna, Naim Balgijer, Gebroeders Houtman, Banka, Marion Macentyre, Zeenimph, Johannes Hendrikus Ferdinand, Samuel Hendrikus, Tagal, Landbouw, Aegidia en Paulina, Commissaris des Konings van der Heim, Fathol Madjiet, Jeannette, en Agatha, Dennok Bintang Toedjoe, Baron van Hardenbroek, Minister van Hall, Hoksing, Dorothea Henriette, Salma, Homer, Pictura, Magdalena, Jan Schouten, Gelderland, China, Torefors, Meteor, Eugenie en Celeritas; de brikken So-Ootdin, Fathal Hair, Cornelia Geertruida, Jacquelina en Elise, Talsum, Dolfijn en Fatal Salam; de schoeners Sarie Tengaroong. Hoseeng, Johanna Catharina, Esther Helena, Venus, Hing Thay, Helmers, Hing-Aan en Fathal Haer; de kotter Krabbe en Little Tot.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

18 Julij. De Ned. Ind. brik *Atiatool Rachman*, gezagv. Sech Oemar Bafadal, van Batavia den 29sten Junij; de Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Jono, van Pasoerocang den 13den Julij.

19 Julij. De Ned. Ind. schoener *Fathool Haer*, gezagv. Said Alie bin Mohamad Molahilla, van Soerabaya den 12den Julij.

20 Julij. De Ned. Ind. bark *Soedul Gaer*, gezagv. Sech Djin bin Aboebakar Jubedie, van Soerabaya den 13den Julij.

22 Julij. De Ned. Ind. schoener *Sophia*, gezagv. Sindoe Jaya, van Soerabaya den 18den Julij.

VERTROKKEN.

18 Julij. De Ned. Ind. brik *Banda Balhaer*, gezagv. Sech Ambarak bin Achmat Dahema, naar Aer-Bangis en Padang; de Ned. Ind. brik *Salim*, gezagv. Sech Achmat bin Mohamat Baoeseer, naar Banjermassing; de Ned. Ind. schoener *Pontianak*, gezagv. Tjoe Hongien, naar Pontianak.

19 Julij. De Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Jono, naar Pasoerocang.

22 Julij. De Ned. Ind. schoener *Almok Tassim*, gezagv. Said Moogsin bin Abdul Rachman Alhabassij, naar Pontianak.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Mansoer, Atiat Tilmaula, Almashoor, Mifréjool Moelook, Sie Damar, Fathool Haer en Sophia; de kotters Sie Berkat en Mabroek; de brikken Machmoedie en Atiatool Rachman; de bark Soedul Haer.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 28sten tot en met den 30sten Julij 1859.

AANVOER.

Van Banjermassing per de Ned. Ind. schoener *Fathool Hair*, gezagv. Sech Saleh bin Hoesin Maskatie, agent Gezagvoerder.

127 groote-bossen rotting, 4050 stuks kadjang-matten, 1000 stuks maloekoe-matten, 1791 stuks planken, 11 picols swarte dammar, 98 katjes was, Gezagvoerder.

Van Amoij per het Nederl. schip *Dolfijn*, gezagv. C. B. Brandligt, agenten Schimmelpenninck & Co.

26,000 stuks vloersteenen, 15,000 pakken borden, 1200 stellen aardewerk, 200 pakken papier, 100 stuks bamboeswerk, 190 potten gezouten radijs, 100 stuks houtwerk, 220 krandjangs kandij-suiker, 637 collis koopmanschappen, Kiem King Thaij.

UITVOER.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Bengsing*, gezagv. Pa Sarieman, 1 kist amfion, Adam & Co; $27^{45}/_{100}$ picols gambier, Tan Bindjang; 3000 stuks dakpannen, 8 picols suiker, 16 kisten anijsdrank Ko-Ohwan.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Doris*, gezagv. Tan Tiksam, 4 kisten rood katoen, Mc Millan Marten & Co; 7000 stuks dakpannen, 8 kisten gouddraad en kleinigheden, Gezagvoerder.

Naar Nederland via Passaroean per het Nederl. schip *Amsterdam*, gez. D. Herderschee.

40 picols rotting, *f* 40,000 aan zilver munt, N. H. M.

Naar Koetee per de Ned. Ind. schoener *Noorsaleh*, gezagv. Abdulla, 3 kisten lijnwaden, Fraser Eaton & Co; 1 kist rood chitzen, W. Mathieu Ebbs Ruys & Co.

Naar Macasser per het Ned. schip *Marianne*, gezagv. H. L. Gronbeck. 51 kisten wijn, 63 kisten inhd. lijnwaden, J. F. van Leeuwen & Co; 300 kelders arak, de Vos.

Naar de Moluccos per de Ned. Ind. bark *Johanna Chatarina*, gezagv. Ketjil. 22 kisten anijsdrank, 18 kisten glaswerk, 25 kelders genever, 480 picols rijst, 5 picols ijzer, 3 kisten anijsdrank, 25 kelders genever, Nash; 51 kelders genever, Schimmelpenninck & Co; 1 kist shirtings, Fraser Eaton & Co; 25 kisten wijn, J. F. van Leeuwen & Co.

Marktprijzen.

Suiker. *f* 15 à *f* 16.—
Koffij.
Rijst (carga) per koijang *f* 125 à *f* 140.—
id. (witte) 〃 〃 *f* 160 à *f* 170.—
Koehuiden per picol
Arak per legger *f* 60.—
Olie (Klapper)
Olie (Katjang.)
Kadjang Matten
Rotting *f* 7 à *f* 8.—
Wisselkoers. Holl. pari London 11 3/4

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. van Bakkenes & Co te *Amsterdam* en W. J. van Haren Noman te *Leiden*.

Gedrukt bij Le Roy & Co te Soerabaya.